

Místní národní výbor Pastviny

1945 - 1950

Inventář

EL NAD č.: 850

AP č.: 1499

Mgr. Lucie Pingertová

Cheb 2008

Obsah

Úvod

I.	Vývoj původce archivního souboru	3
II.	Vývoj a dějiny archivního souboru	7
III.	Archivní charakteristika archivního souboru	8
IV.	Stručný rozbor obsahu archivního souboru	9
V.	Záznam o uspořádání archivního souboru a zpracování archivní pomůcky	10

Přílohy:

Příloha č. 1:	Seznam použitých pramenů a literatury	11
Příloha č. 2:	Seznam použitých zkratk	12
Příloha č. 3:	Popis členění inventárního seznamu	14

Inventární seznam	15
--------------------------	----

Tiráž	19
--------------	----

ÚVOD

I. Vývoj původce archivního souboru

Dne 5. dubna 1945 byl slavnostně vyhlášen Košický vládní program novou vládou, oficiálně jmenovanou 4. dubna 1945. Vládní program řešil otázku vybudování nové státní správy. Jejím základem se staly národní výbory (NV). Zásadní strukturu národních výborů obsahovala V. hlava tohoto programu.

Podle ústavního dekretu presidenta republiky ze dne 4. prosince 1944 č. 18 Úředního věstníku československého o národních výborech a prozatímním Národním shromáždění vydala vláda republiky Československé za podpisu presidenta republiky vládní nařízení č. 4/1945 Sb. ze dne 5. května 1945 o volbě a pravomoci národních výborů. Toto vládní nařízení doprovodil prezident předsedovi vlády zvláštním listem, v němž ho upozornil, že národní výbory v českých zemích se budou opírat o ústavní dekret ze dne 4. prosince 1944 č. 18 Úředního věstníku čsl. a o toto vládní nařízení ze dne 5. května 1945 č. 4/1945 Sb.

Vládní nařízení č. 4/1945 Sb. bylo změněno vládním nařízením ze dne 7. srpna 1945 č. 44/1945 Sb. V § 1, odst. 2 bylo určeno: „Dokud nebudou vydány podrobnější předpisy o organizaci národních výborů a jejich jednacích řády, určí zatím vnitřní organizaci národních výborů, způsob, jakým vykonávají svou působnost a způsob jednání jejich složek ministr vnitra.“

Ve vyhlášce ministra vnitra ze dne 24. srpna 1945 č. 45/1945 Sb. pak bylo uvedeno úplné znění vládního nařízení č. 4/1945 Sb., o volbě a pravomoci národních výborů. V § 1, odstavci 1 bylo stanoveno: „Na osvobozeném území Československé republiky buďtež vytvořeny místní, okresní a zemské národní výbory jakožto orgány zastupitelské a orgány veřejné správy ve všech jejích oborech.“ V § 2, odstavec 2 se dále praví: „Místní národní výbor (MNV) spravuje v obvodu své působnosti všechny veřejné záležitosti, pokud nejsou spravovány jiným veřejným orgánem.“

V každé obci se ustavil místní národní výbor (MNV), který vykonával jednak pravomoc dosavadního obecního zastupitelstva, obecní rady a starosty, a jednak úkoly, které mu byly uloženy zvláštními předpisy. Okresní národní výbory (ONV) v sídlech okresů vykonávaly pravomoc dosavadních okresních zastupitelstev, okresních úřadů, okresních hejtmanů a dále plnily úkoly uložené jim zvláštními předpisy.

Místní národní výbory byly podřízeny ONV, ty zemským národním výborům (ZNV) a ZNV vládě. Podrobná ustavení o složení, rozsahu a obsahu působnosti národních výborů obsahovaly organizační a jednacích řády vydávané v letech 1945 - 1947.

Za národní výbor se považovalo plenární zasedání. To si volilo radu, rada předsedu a jeho náměstky. Národní výbor také volil potřebné komise, jejichž členové však nemuseli být členy národního výboru.

V některých obcích a okresech nemohly být hned po osvobození ustaveny národní výbory. Na takovéto případy bylo pamatováno již v ústavním dekretu prezidenta republiky ze dne 4. prosince 1944. Čl. 4 stanovil: „Pro správu obcí a okresů s většinou obyvatelstva státně nespolehlivého jmenují se podle platného práva komisaři popřípadě komise správní...“ Správní komise působily jen přechodně, byly zřizovány pro dočasnou správu obcí a byly postupně všude nahrazovány národními výbory. Pravomoc tří až šestičlenné místní správní komise odpovídala pravomoci místního národního výboru.

Druhá světová válka v letech 1939 - 1945 rozrušila na území Československé republiky skoro celou administrativní síť. Proto jednou z norem upravujících i právně faktický stav a návrat k původním územním jednotkám předmnichovské republiky byl dekret presidenta republiky ze dne 27. října 1945, č. 121/1945 Sb., o územní organizaci správy, vykonávané národními výbory. Tento dekret stanovil, že se obnovují správní obvody zemí a okresů podle hranic ze dne 29. září 1938, pokud není v tomto dekretu stanoveno jinak. Dekret obnovil územní obvody obcí podle stavu 29. září 1938. Důležitým ustanovením bylo, že se neobnovovaly osady jako právnické osoby a jako útvary územní samosprávy a toto ustanovení se vztáhlo i na osady obsazené v roce 1938 cizí mocí (tzv. pohraničí). V dekretu bylo obnoveno ustanovení, že každá změna týkající se obcí (sloučení, rozloučení, změna hranic) musí být vyhlášena v Úředním listě republiky Československé (§ 18, odstavec 4). Původní složení místního národního výboru bylo výsledkem politického vlivu v obci, během roku 1945 bylo změněno podle paritního zastoupení politických stran. Podle vládního nařízení č. 120/1946 Sb., z 27. května 1946, o obnovení národních výborů na podkladě výsledků voleb do Ústavodárného Národního shromáždění konaných 26. května 1946, přizpůsobilo se složení místního národního výboru výsledkům těchto voleb. Místní národní výbor převzal pravomoc, kterou mělo podle dosavadních předpisů obecní zastupitelstvo, obecní rada a starosta obce. Na základě systemizačního plánu, schváleného ministerstvem vnitra, mohl místní národní výbor zaměstnávat obecní zaměstnance.

Do roku 1948 nenastaly v kompetenci místních národních výborů žádné podstatné změny. Jejich pravomoc vyrůstala z bezprostředních úkolů a byla zprvu podvázána právními normami většinou prozatímního charakteru.

Zpočátku měly národní výbory pravomoc dokonce i v oblasti soudnictví nebo armády. V roce 1948 byl vydán ústavní zákon ze dne 9. května 1948 č. 150/1948 Sb. - Ústava Československé republiky, podle které se národní výbory dělily na místní, okresní a krajské. Národní výbory vykonávaly na území, pro které byly zvoleny, veřejnou správu ve všech jejích

oborech, zejména obecnou správu vnitřní, kulturní, osvětovou, ochranu práce a správu zdravotní a sociální, správu finanční pak podle zvláštních ustanovení. Národní výbory měly jako orgány jednotné lidové správy zejména tyto úkoly: chránit a posilovat lidově demokratické zřízení, spolupůsobit při plnění úkolů obrany státu, pečovat o národní bezpečnost, podporovat udržování a zvelebování národního majetku, účastnit se vypracovávání a provádění jednotného hospodářského plánu, plánovat a řídit hospodářské, sociální a kulturní budování v obvodu jejich působnosti, zajišťovat předpoklady plynulé zemědělské a průmyslové výroby, starat se o zásobování a výživu obyvatelstva a pečovat o národní zdraví, vykonávat pravomoc trestní v mezích stanovených zákonem. Národní výbory byly podřízeny orgánům moci vládní a výkonné, zejména ministru vnitra.

Podle vládního nařízení ze dne 8. března 1949 č. 72/1949 Sb. mohl být přidělen místním národním výborům několika obcí újezdní tajemník. Přidělením újezdního tajemníka se neměnilo nic na působnosti těchto místních národních výborů. Působnost některých místních národních výborů byla od 1. ledna 1950 rozšířena o vedení matrik.

Obec Pastviny leží asi 4 km jihozápadně od města Hranice. První písemná zmínka o obci je z roku 1417. Obec se nazývala německy Friedersreuth, a to až do konce roku 1947, kdy byla přejmenována na obec Pastviny. K přejmenování došlo dle vyhlášky č. 8151-29/7-1946-II/3 ze dne 12. 8. 1946 o stanovení nových úředních názvů ve správním okrese Aš, podle § 1 z. č. 66 Sb., ze dne 14. 4. 1920.

V roce 1850 v obci žilo 578 obyvatel, v roce 1970 jen 58 obyvatel. Počet domů byl v obci v roce 1869 cca 100. V roce 1970 již jen 19 domů.

Dle dochovalých záznamů byl dne 22. 5. 1945 ustanoven OSK v Aši komisař v obci Friedersreuth. Komisařem byl Bohuslav Jílek. V červnu téhož roku od něj úřad převzal Václav Mendel. Spolu s těmito vypomáhali v řízení obce 3 antifašisté: Karel Dorn, Jiří Klier a Rudolf Pecl.

V únoru 1946 byla ustavena Místní správní komise obce Friedersreuth, jejímž předsedou byl zvolen Augustin Holman. Ve funkci předsedy MSK setrval až do roku 1949.

V roce 1946 čítala obec 1 200 obyvatel, z nichž bylo 950 místních a ostatní uprchlíci ze Slezska. Obec měla 164 čísel popisných.

V roce 1949 měla obec již jen 242 obyvatel a 58 čísel popisných. Většina obyvatel byla zaměstnána v přádelně a továrnách v Hranicích a druhou část tvořili zaměstnanci státního statku. Z celkového počtu 242 obyvatel bylo 164 Čechů a Slováků, ostatní byli německé národnosti.

Augustin Holman vedl obec nepřetržitě do 28. 7. 1949. Svou funkci opustil ze zdravotních důvodů. Jeho nástupcem se stal Karel Kouda, již jako předseda nově vzniklého MNV,

místopředsedou byl zvolen Ondřej Kravec, pokladníkem Antonín Kouda, knihovník František Fořt, členem výboru Jan Šupa. Ve složení MNV ještě vystupovali dva náhradníci: Josef Jančok a Alžběta Nemetová.

Do roku 1949 působil v obci hasičský sbor. Poté bylo inventární vybavení a hasičská zbrojnice obce předána hasičskému sboru ve Studánce.

V roce 1949 obec vlastnila vlastní louku (10 ha) obhospodařovanou vesměs veřejnými statky. Dále 17 ha lesa, obhospodařovaného lesním společenstvím státních lesů.

V obci byla rovněž obecní knihovna, která čítala přibližně 198 svazků knih.

Dne 27. 4. 1950 byl zvolen nový předseda MNV, Josef Jančok, místopředsedou Ondřej Kravec, pokladníkem a knihovníkem František Fořt, zásobovacím referentem Ladislav Svoboda a členem výboru Alžběta Nemetová a Josef Starý, který rovněž zastával funkci bytového referenta.

Sídlo MSK a MNV Pastviny nebylo možno v dostupných písemnostech dohledat.

Ke konci roku 1950 převzala nad obcí Pastviny správu obec Studánka. Výměrem ONV Aš z 13. 12. 1952 bylo rozhodnuto o zrušení dosavadní společné správy obcí a obec Pastviny byla sloučena s obcí Studánka k 1. 1. 1953 se sídlem MNV v obci Studánka.

II. Vývoj a dějiny archivního souboru

Dokumenty byly u původce uloženy v kanceláři MNV.

První část dokumentů MSK a MNV z let 1945 - 1950 byla nalezena bez záznamu o převzetí v roce 1993 a dne 21. 9. 1993 zapsána dodatečně pod přírůstkovým číslem 1136. Jednalo se o 2 knihy a 1 karton o rozsahu 0,08 bm. Druhá část dokumentů MNV z let 1945 - 1950, byla nalezena při zpracování archivního souboru číslo 220 - MNV Studánka. Jednalo se o 2 knihy a 4 kartony, o rozsahu 0,70 bm. Dne 23. 10. 2007 byly převedeny do archivního souboru MNV Pastviny pod číslem jednacím SOAP/020/0638/2007.

Spisy MNV nejsou označeny signaturou ani nejsou opatřeny podacími razítky. Je zřejmé, že nebyl používán žádný spisový plán určený pro národní výbory.

III. Archivní charakteristika archivního souboru

Časové rozmezí archivního souboru je 1945 -1950.

Přestože archivní soubor obsahuje dokumenty z let 1945 - 1950, nepokrývá celou dobu působnosti národního výboru. Nedochovaly se žádné zápisy z plenárních zasedání, ze schůzí rady, ani zápisy ze schůzí stálých komisí.

Vzhledem k tomu, že Místní národní výbor Pastviny neměl žádný registraturní systém, nebyly dokumenty členěny na manipulační období a byly uspořádány podle Metodického pokynu pro inventární zpracování archivních fondů národních výborů ve Státním oblastním archivu v Plzni (č. j. SOAP/006-3120-2007). Materiál fondu byl rozdělen na úřední knihy a spisový materiál. Spisový materiál byl rozdělen na registraturní pomůcky a spisy. Z jednotlivých druhů účetních knih byly vytvořeny chronologické řady.

Podrobné členění inventárního seznamu je uvedeno v Příloze č. 3.

První část materiálu byla nalezena při revizi a lokaci fondů v roce 1993 bez záznamu o převzetí. Archivní soubor byl uspořádán formou prozatímního inventárního seznamu pracovníkem Státního okresního archivu v Chebu, Martinou Lepší, v roce 1996. V tomto roce byly uspořádány 2 knihy a 1 kartony spisů, o rozsahu 0,08 bm.

Část dokumentů byla vyřazena vnitřní skartací při třídění a pořádání fondu v roce 1996. Jednalo se například o složenky, faktury, účty. Vyskartováno bylo 0,01 bm dokumentárně nevýznamného materiálu.

V říjnu 2007 byly z archivního souboru č. 220, Místní národní výbor Studánka, vyřazeny dokumenty původce MNV Pastviny. Jednalo se mj. o přihlášky a odhlášky obyvatel, rozpočty, pozemnostní archy. Celkem se jednalo o 4 kartony dokumentů z let 1945 - 1950 o rozsahu 0,66 bm a 2 knihy z let 1946 - 1950 o rozsahu 0,04. Celkem bylo do archivního souboru MNV Pastviny přeřazeno 0,70 bm.

Před zpracováním měl soubor 3 knihy, 1 podací protokol, 5 kartonů a jeho rozsah byl 0,78 bm. Po inventarizaci obsahuje 3 knihy, 1 podací protokol a 6 kartonů o rozsahu 0,78 bm. Při zpracování v roce 2007 již nebyla provedena vnitřní skartace.

Písemnosti archivního souboru náleží do II. kategorie. Dokumenty z I. kategorie mj. zápisy ze schůzí pléna a rady, se nedochovaly. Po jazykové stránce je archivní soubor český. Německý jazyk se vyskytuje pouze u inv. č. 9, kde je zařazen dvojjazyčně tištěný formulář z roku 1945, který se týká konfiskace přidělených domů a u inv. č. 20, kde se rovněž vyskytuje dvojjazyčně tištěný formulář z roku 1945, který se týká Pozemnostního archu č. p. 24.

Fyzický stav archivního souboru je dobrý a nejsou nutné restaurátorské zásahy.

IV. Stručný rozbor obsahu archivního souboru

Materiál archivního souboru MNV Pastviny umožňuje studium chodu veřejné správy, politických a ekonomických poměrů v obci, především ke konci 40. let minulého století. Zachycuje přeměny a vývoj obce během poválečných změn. K významným dokumentům patří protokoly o předání agendy MNV - inv. č. 5, obsáhlá kartotéka policejních přihlášek a odhlášek - inv. č. 6 a také dokumenty z roku 1945 - 1949 - inv. č. 8, zachycující společenské změny v poválečných letech.

V. Záznam o uspořádání archivního souboru a zpracování archivní pomůcky

Archivní soubor uspořádala, inventární seznam a úvod v prosinci 2007 až červnu 2008 sestavila Lucie Pingertová ve Státním okresním archivu Cheb.

Cheb 3. 6. 2008

Mgr. Lucie Pingertová

Příloha č. 1

Seznam použitých pramenů a literatury

Prameny

- Archivní soubor 220 - Místní národní výbor Studánka
- Archivní soubor 252 - Archiv města Aš
- Archivní soubor 251 - ONV Aš

Literatura

- Ústavní dekret presidenta republiky č. 18/1944 Ústředního věstníku československého, o národních výborech a prozatímním Národním shromáždění
- Sbírký zákonů, ročník 1945 - 1950
- Zprávy státního úřadu statistického, řada D, číslo 1 - 16
- Seznam obcí v zemích českých, Praha 1949
- Seznam obcí ČSSR 1960, Praha 1960
- Administrativní lexikon obcí republiky Československé 1955, Praha 1955
- Retrospektivní lexikon obcí ČSSR 1850 - 1970, I. - II. díl, Praha 1978

Příloha č. 2

Seznam použitých zkratek

bm	běžný metr
č.	číslo
č. j.	číslo jednací
čl.	článek
č. p.	číslo popisné
ČR	Česká republika
čsl.	československé
ČSM	Český svaz mládeže
ČSR	Československá republika
ČSSR	Československá socialistická republika
ČSSS	Československé státní statky
EL NAD	evidenční list Národního archivního dědictví
inv.č.	inventární číslo
K	kniha
km	kilometr
KNV	krajský národní výbor
KSČ	Komunistická strana Československa
k. ú.	katastrální území
MěstNV	městský národní výbor
MNV	místní národní výbor
MSK	místní správní komise
N	karton
např.	například
n. m. v.	nadmořská výška
NS	Národní shromáždění
NV	národní výbor
odst.	odstavec
ONV	okresní národní výbor
OSK	okresní správní komise
p.	pan

písm.	písmeno
poz.	pozemek
R	registraturní pomůcka
Sb.	sbírka zákonů
SNB	Sbor národní bezpečnosti
SOAP	Státní oblastní archiv Plzeň
SSSR	Svaz sovětský socialistických republik
tzv.	tak zvané
z. č.	zákon číslo
zák.	zákon

Příloha č. 3

Popis členění inventárního seznamu :

	Čas. rozsah	Inv. č.
I. Úřední knihy		
A. Účetní	1946 - 1948	1 - 3
II. Spisový materiál		
A. Registraturní pomůcky	1947 - 1950	4
B. Spisy		
statutární záležitosti organizace, kontrola	1949 - 1950	5
evidence obyvatelstva, matriční záležitosti	1945 - 1949	6
finance a plánování	1945 - 1951	7 - 12
místní hospodářství	1945 - 1948	13 - 17
zemědělství	1945 - 1950	18 - 20
lesní hospodářství, myslivost a rybářství	1949	21

Inventární seznam

Inv. č.	Obsah a popis	Časový rozsah	Číslo ev. j.
---------	---------------	---------------	--------------

Úřad národního výboru

I. ÚŘEDNÍ KNIHY

A. Účetní

1	Pokladní kniha	1947	K1
2	Pokladní deník	1946 - 1947	K2
3	Pokladní deník	1947 - 1948	K3

II. SPISOVÝ MATERIÁL

A. Registraturní pomůcky

4	Podací protokol (č. j. 361/47 - 31/50)	1947 - 1950	R1
---	--	-------------	----

B. Spisy

Statutární záležitosti organizace, kontrola

Organizace činnosti národního výboru

5	Zápisy o předání a převzetí agendy MNV	1949 - 1950	N1
---	--	-------------	----

Evidence obyvatelstva, matriční záležitosti

Evidence obyvatelstva a sčítání lidu

6	Policejní přihlášky (a - f)	1945 - 1949	N1
	Policejní přihlášky (g - k)	1945 - 1949	N2
	Policejní přihlášky (l - s)	1945 - 1949	N3
	Policejní přihlášky (š - ž)	1945 - 1949	N4
	Policejní odhlášky	1945 - 1949	N4

Inv. č.	Obsah a popis	Časový rozsah	Číslo ev. j.
Finance a plánování			
<u>Evidence a správa majetku</u>			
7	Zápisy z pozemkové knihy	1948	N4
8	Konfiskace majetku mj. - seznamy přidělených konfiskovaných bytů (č. p. 129, 156, 172, 174) - výměr o zavedení národní správy a jmenování národního správce - seznamy rodinných domků určených k přidělu	1945 - 1949	N4
9	Žádost MNV o mimořádný zemský příspěvek pro osídlence v obci	1945	N4
<u>Finanční hospodaření</u>			
10	Rozpočty (obce, hasičského sboru)	1946 - 1950	N4
11	Účetní závěrky obce	1945 - 1949	N4
12	Hlášení o stavu zápůjček obce u Ašské spořitelny a u Krásnoašské záložny	1947	N4
Místní hospodářství			
<u>Živnosti, poskytování služeb občany</u>			
13	Lístky pro domácnost (řazeno abecedně)	1948	N4
<u>Bytové hospodářství</u>			
14	Bytové listy (č. p. 1 - 180)	1946	N5
15	Soupisy bytového majetku obyvatel (řazeno podle č. p.)	1945	N5
16	Roční náhrady za užívání bytu (č. p. 10 - 175)	1946	N5
17	Evidenční listy domácností (řazeno abecedně)	1947	N5

Inv. č.	Obsah a popis	Časový rozsah	Číslo ev. j.
---------	---------------	---------------	--------------

Zemědělství

Zemědělská výroba

18	Soupisy hospodářského zvířectva	1949 - 1950	N6
----	---------------------------------	-------------	----

Zemědělská půda

19	Pozemnostní archy (č. p. 24 - 180)	1945 - 1947	N6
20	Rozdělení konfiskované půdy mezi ČSSS, MNV a ČSL n. p.	1949	N6

Lesní hospodářství, myslivost a rybářství

Myslivost

21	Schválení vlastní honitby pro ČSSS v katastru obce Pastviny	1949	N6
----	---	------	----

Název archivní pomůcky: Místní národní výbor Pastviny
Časový rozsah: 1945 - 1950
Počet evidenčních jednotek: 10 (3 knihy, 1 podací protokol, 6 kartonů)
Počet inventárních jednotek: 21
Rozsah v bm: 0, 78 bm (3 knihy - 0,06 bm, 1 podací protokol - 0,06 bm,
6 kartonů - 0,66 bm)
Stav ke dni: 3. 6. 2008
Zpracovatel(é) archivního souboru: Mgr. Lucie Pingertová
Zpracovatel(é) archivní pomůcky: Mgr. Lucie Pingertová
Počet stran: 19
Počet exemplářů: 5
Pomůcku schválil: Mgr. Karel Halla
3. 6. 2008 - SOAP/020-0331/2008